

Truyện Việt Nam (k 4): Truyện Mổ

Tác Giả: Saigon Echo sßu tßm
Thứ Tư, 13 Tháng 5 Năm 2009 15:06

Ngày xưa ở đất Đông Cßng, làng Hßu Thanh, tßnh Thßi Bßnh (Bßc Vißt) cß mßt ngßi mß tßn là lão Đßp. Lão Đßp sinh đßc mßt con trai tßn là Bé. Bé không đßc hßc hành, lên chín mßi tußi cß ngày chß vắc mß thay bß rao làng nßc mßi khi cß tin tßc gßi cßn loan báo và đi chia phßn bißu cho các quan viên.

Bßy giß cß mßt cß thßng, tßn là cß thßng Lê, giß chßc tiên chß trong làng. Cß thßng Lê cß mßt ngßi con gái đßp lßm tßn là Ngßc. Không hißu vì bé cß cái tài gì mà cô Ngßc say mê rßi lßm tßng tß, mßt hai nßu không lßy đßc con lão Đßp thì chßt chß không chßu sßng.

Cß thßng Lê thßy thß xßu hß vô cùng vì con gái mßt vß thßng quan mà lßi đi say mê mßt gã thßng đßnh mß chß. Đßnh phßi chißu lòng con gái vì lúc ßy Ngßc lßm tßng tß thßp tß nhßt sinh, cß thßng Lê cho Ngßc lßy Bé nhßng đßi con đi, nhßt đßnh không nhßn con gái nßa.

Không nßn chí, Ngßc đßa chßng đi vào Thanh Hóa tìm cß thßng Phùng là bßn cß thßng Lê đß xin cho chßng theo hßc trßng cßa cß thßng Phùng. Tìm đßc trßng cßa cß thßng Phùng rßi, Ngßc xßng tßn tußi hß hàng và nói thßc ra Bé là em trai vì hßc đßt nát và bißng lßi i nên cß thßng Lê đßi đi. Vì thßng sót em, Ngßc phßi bán tß trang, đßa em lßn ngßi non nßc đßa em vào đây đß xin thß gißao.

Tß đßó, Ngßc thßt lßng bußc bßng buôn bán lßy tißn cho Bé theo hßc cß thßng Phùng. Bé lßu nhà cß còn Ngßc thì đßn mßt quán nßc ß rißng, mßt thßng đßi lßn đßn thßm Bé và đßm lßng cho chàng.

Sau đßó ít lâu, Bé vß trí, hßc đßu nhß đßy và chßng mßy lúc nßi tißng là thß hay, phú gißi, đßng đßu trßng Bé hßc đßc thì ba năm, mßt hôm cß thßng Phùng gßi Ngßc đßn bß o rßng:

- Em cháu chßc khoa này đß đßu thiên hß, vßy cháu phßi vß thßa ngay vßi bác làm tß khai co em cháu đi hßc đß kßp ngày thi.

- Bßy giß Ngßc phßi thú thßc Bé là chßng mình. Nàng kß lßi hßt cß đßu đßuôi câu chuyßn tß khi

Truyện Việt Nam (kỳ 4): Truyện Mồ

Tác Giả: Saigon Echo số u t m
Thứ Tư, 13 Tháng 5 Năm 2009 15:06

---

gặp Bé rồi bị giởn đui đi, bầy giởn không dám v. Suy nghĩ một giây, cậu thủng Phùng bỏ o Ngoc vào quán, để cậu tìm cách lo liú cho Bé. Cậu viết một bức thư cho cậu thủng Lê kể lại khi Ngoc đưa Bé đến xin nhập học; cuối thư hát lại ca ngợi tình cha Bé và quy t n u Bé để cậu đi thi kỳ này thì thủng nào cũng để t để c khô giáp. Kèm với thư, cậu thủng Phùng lại gửi một ít văn bài cha Bé để cho cậu thủng Lê coi.

Đến lúc cậu thủng Lê bèn vào Thanh tìm cậu thủng Phùng để xem việc thế nào ra thế nào. Cậu thủng Phùng cho gửi Bé vào học. Cậu thủng Lê hỏi câu nào Bé để đáp chôi chôi, mặt ch l c, làm cho cậu r t d i ng c nhiên. Cậu thủng Lê ra cho Bé một đ tài b t làm bài thi đ đ ng, v nh cái m. Bé cầm bút, quy xu ng đ t vi t ngay:

Vì thiên h để c đã lâu ngày, Tr i m i sinh ra chi u m m th y.

Phép n c vang l ng ran cha mi ng, L nh làng thét t khét trong tay.

Vi c quan thúc bách ba dui đ p, L c thánh gia ban m y h c đ y.

L c c c tre già mng l i m c, Đ u đình chót vót b ng t ng mây. Cậu thủng Lê xem xong ch u là hay và nói "Rõ là kh u khí con lão Đ p". Rồi b o r ng: "Ta không th l y h Lê làm con r ; m y là con lão Đ p thì ta để t cho m y h Khi u mà tên là H u Thanh".

Sau đó ít lâu c v làng b t lý tr đ ng lo i khai cho h ch thi.

Khoa thi h đ ng năm y, Khi u H u Thanh gi t gi i nguyên. Lúc x đ ng danh ban y n, c th đ ng Lê viết thư b o H u Thanh v làng ch i, nh ng H u Thanh không ch u. H u Thanh v th đ ng c th đ ng Phùng xin l i theo h c n a đ ch thi h i và thi đình.

T i kỳ Xuân th luôn b n phen thông u, H u Thanh để h nguyên để c vua Lê s c t "Đ nh t gi y ti n sĩ c p đ nh t danh". Lúc vào th đ ng uy n xem hoa, vua Lê ng ý mu n g công chúa Quỳnh Hoa cho H u Thanh. H u Thanh tâm lên r ng đã có v , không th ph nghĩa để c. Vua

khen ăn th y chung.

C th ng Hà, b n c a c Th ng Lê và c th ng Phùng cũng mu n g con gái tên là Bích châu cho H u Thanh chàng cũng t ch i luôn. V chàng là Ng c nói:

- Chàng t ch i không l y công chúa Qu nh Hoa làm v là vì công chúa gi u sang, sinh đ p h n em. Còn nh Bích Châu thì tài m o cũng nh em, đ i v i em l i là b n t t m bé, sao chàng không l y đ cho em có b n cùng gánh vác giang s n cho chàng.

Đ c l i c a Ng c, H u Thanh m i b ng lòng.

H u Thanh t đó đ c là Tr ng Khi u. Chàng làm quan liêm chính, ch sáu b y năm thì lên đ c ch c th ng th , r i t t ng. Đ n lúc cáo lão v làng, dân làng l p t , nay là đ n quan tr ng Khi u t i quê cũ. V sau, nói v tr ng Khi u xu t thân làm m o, ng i ta có câu th r ng:

H Khi u vàng tr i kêu ti ng m o kêu !